

2025-10-21

Dnr X25-90434

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Tillfällig verkställighet av svenska fängelsestraff utomlands (Ju2025/01973)

Rättsmedicinalverket (RMV) har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria och vill med utgångspunkt från den verksamhet som myndigheten bedriver anföra följande.

Riskutredningar avseende livstidsdömda

RMV vill på nytt framföra att det bör övervägas om livstidsdömda ska undantas från att placeras utomlands. Samma synpunkt lämnades i RMV:s yttrande över promemorian Hyra anstaltsplatser utomlands (Ds 2025:1). RMV framförde då bl.a. följande skäl.

Om livstidsdömda verkställer sitt straff utomlands i en betydande utsträckning innan de ska genomgå utredning om risk för återfall i brottslighet enligt 10 § lagen (2006:45) om omvandling av fängelse på livstid är det sannolikt något som kommer att påverka underlagen till riskutredningarna.

Om personal som interagerar och observerar den intagne talar ett annat språk än svenska är förutsättningarna sämre att förstå och beskriva den dömdes agerande under verkställigheten. Dokumentation av skötsamhet, genomgången programverksamhet och samspel med personal och medintagna är viktiga delar av underlaget för bedömningen av risk för återfall i brottslighet. Verkställighet utomlands kan även föranleda ökade behov av översättning av omfattande dokumentation. RMV anser att det utifrån RMV:s möjligheter att ge ett fullgott underlag inför rättens prövning är problematiskt att placera livstidsdömda utomlands.

För det fall att livstidsdömda inte undantas från att placeras utomlands anser RMV att livstidsdömda, i enlighet med förslaget i promemorian Hyra anstaltsplatser utomlands,¹ i vart fall inte ska få placeras där om de ska genomgå en riskutredning enligt ovan och att eventuell placering utomlands

¹ Se 2 kap. 2 b och 2 e §§ i förslaget till lag om ändring i fängelselagen (2010:610).

ska avbrytas om en sådan riskutredning blir aktuell.

I sammanhanget vill RMV också framföra följande. I avsnitt 7.6 på s. 83 i promemorian anges att en ansökan om tillfällig vistelse utanför anstalt på grund av en utredning om återfallsrisk bör beviljas av den mottagande staten och därefter leda till beslut om upphörande av verkställigheten. Detta tas dock inte upp i avsnitt 7.3.5, vilket berör upphörande av tillfällig verkställighet av ett svenskt fängelsestraff utomlands. Inte heller regleras detta i 24 § förslaget till lag om tillfällig verkställighet av svenska fängelsestraff utomlands. Kriminalvården har visserligen enligt 25 § samma lag även i andra fall än som avses i 24 § möjlighet att besluta att en tillfällig verkställighet av fängelsestraff utomlands ska upphöra tidigare. RMV anser dock att det, i likhet med hur det är reglerat för permissioner, särskilda permissioner och tillfällig vistelse utanför anstalt på begäran av en svensk domstol eller annan myndighet,² bör framgå särskilt i 24 § att Kriminalvården även i de fall då ansökan om tillfällig vistelse utanför anstalt på grund av en utredning om återfallsrisk beviljats omedelbart ska besluta att en tillfällig verkställighet utomlands ska upphöra.

Riskutredningar i ärende om uppskjuten villkorlig frigivning

Av propositionen Skärpta regler för villkorlig frigivning (prop. 2025/26:34) framgår bl.a. att RMV från och med den 1 januari 2026 ska ansvara för att utföra riskutredningar inför beslut om uppskjuten villkorlig frigivning vid risk för återfall i allvarlig brottslighet. Av samma skäl som anges ovan anser RMV att intagna som omfattas av reglerna om uppskjuten villkorlig frigivning på grund av risk för återfall i allvarlig brottslighet bör undantas helt från att placeras utomlands.

Av propositionen framgår vidare att bestämmelserna avseende dessa riskutredningar kommer att återfinnas i 12 kap. fängelselagen (2010:610). RMV noterar med anledning av detta att det i nu aktuell promemoria föreslås att fängelselagens bestämmelser endast ska reglera verkställighet av fängelsestraff i en kriminalvårdsanstalt i Sverige och att det på s. 92 anges bl.a. följande.

Eftersom tillfällig verkställighet utomlands föreslås regleras av bestämmelser i lagen om tillfällig verkställighet av svenska fängelsestraff utomlands kommer bestämmelserna i 12 kap. fängelselagen inte vara tillämpliga. En tillfällig verkställighet i en anstalt utomlands kommer dock alltid att avslutas minst en månad före den tidigaste dagen för villkorlig frigivning enligt den intagnes straffrättsbeslut vilket innebär att verkställigheten av ett svenskt fängelsestraff alltid kommer att avslutas i Sverige. Även om bestämmelserna i 12 kap. fängelselagen inte kan tillämpas under verkställigheten i en anstalt utomlands kommer de att bli tillämpliga så snart den intagne återförs till en anstalt i Sverige. Det

² Se 24 § 2 och 3 i förslaget till lag om tillfällig verkställighet av svenska fängelsestraff utomlands.

innebär att Kriminalvården har möjlighet att fatta beslut om uppskjuten villkorlig frigivning även för en intagen som tidigare avtjänat sitt fängelsestraff utomlands.

RMV vill här särskilt lyfta att det av propositionen framgår att RMV:s riskutredning ska ges in till Kriminalvården senast inom sex veckor från det att beslutet om riskutredningen kom in till RMV. Till detta kommer att Kriminalvården ska ta ställning i frågan om uppskjuten villkorlig frigivning i god tid före dagen för villkorlig frigivning. Det är alltså i dessa fall inte tillräckligt att avsluta en tillfällig verkställighet i en anstalt utomlands en månad före tidigaste dagen för villkorlig frigivning. Kriminalvården har visserligen enligt förslaget möjlighet att avbryta en verkställighet utomlands i förtid. RMV vill dock ändå framföra att det är av vikt att intagna som kan bli föremål för dessa riskutredningar återförs till Sverige i god tid innan riskutredning inför provning av uppskjuten villkorlig frigivning ska genomföras.

Rättspsykiatriska undersökningar

Som RMV framförde i yttrandet över promemorian Hyra anstaltsplatser utomlands efterfrågar myndigheten överväganden om vad som ska gälla i de fall det förordnas om läkarundersökning enligt 7 § lagen (1991:2041) om personutredning i brottmål m.m. eller rättspsykiatrisk undersökning av intagen som verkställer straff utomlands. Dessa undersökningar kan endast äga rum i Sverige. Situationen bedöms visserligen vara relativt ovanlig men en överföring till Sverige behöver i dessa fall ske omedelbart efter ett förordnande om undersökning utifrån de skyndsamhetskrav som RMV har att förhålla sig till. Även under sådana förhållanden finns det risk för förseningar under pågående rättsprocess och särskilt med avseende på de lagreglerade tidsfristerna för rättspsykiatriska undersökningar.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Jenny Kvarnholt. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Anton Svensson deltagit. Föredragande har varit verksjuristen Madeleine Keife Sköld.

Jenny Kvarnholt

Madeleine Keife Sköld